

Jürgen Meisel

• HAMBURGOKO UNIBERTSITATEKO IRAKASLEA •

■ Hamburgoko unibertsitateko irakaslea da; egin dituen ikerketengatik eta haietatik ondorioztatu dituen usteengatik, arrunt gizon miretsia ■ Haurrak eleaniztasunean haztea komeni dela dio, helduek baino askoz ere erraztasun handiagoa baitute hizkuntzak ikasteko ■ Atzo, bere jarduna arretaz entzun zuten Haur Hizkuntzaren Ikaskuntzarako VIII. Biltzarrean egunotan esku hartzen ari diren adituek.

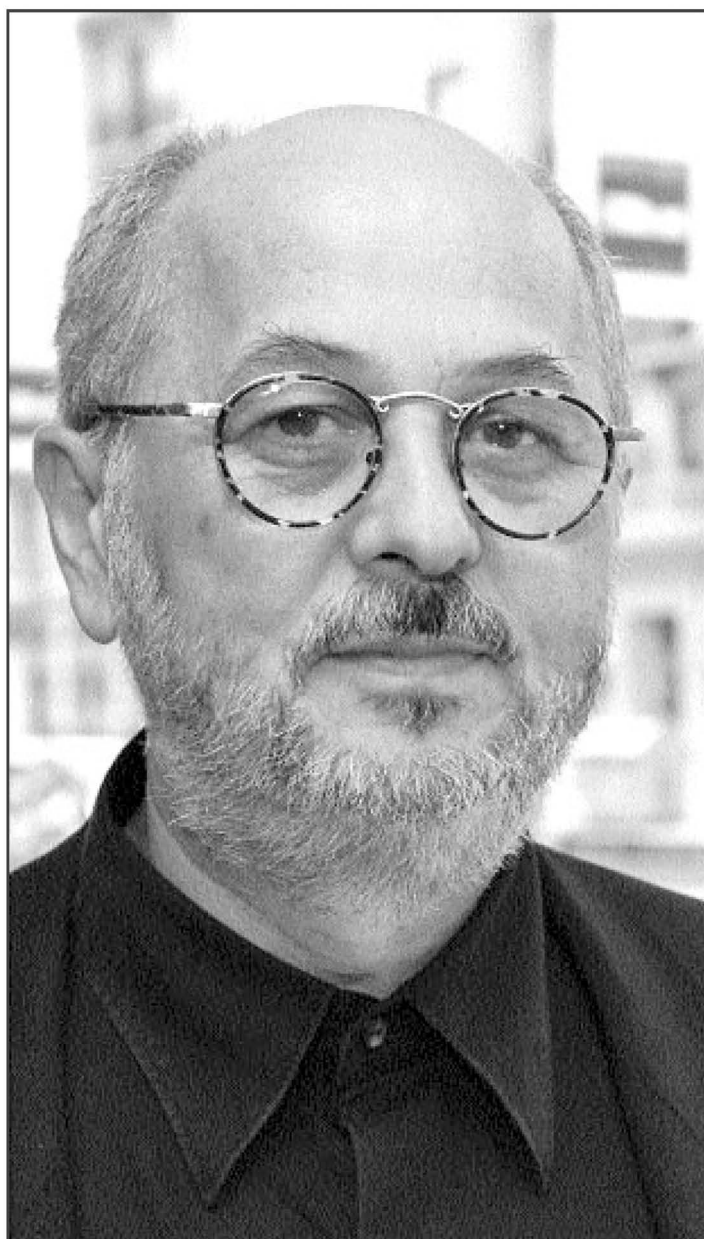
«Espontaneoki hizkuntza bat baino gehiago ikas daitezke»

■ Gaur zuk mintzaleku izan duzun areto honetan bertan, astelehenean, beste aditu batek, Miguel Siguane, hizkuntza bat ikasteko prozesua «miresgarria» dela esan zuen. Nola gauzatzen da zure ustez prozesu hori umeengan?

Modu natural batean ikasten dute haurrek, esfortzurik egin gabe; haur guztiek gainera, argienek zein motelekin. Prozesu erabat naturala da. Hizkuntzak ikasteko erraztasun hori galdu egiten da, ordea. Ez dago argi noiz, baina bost eta hamar urte bitartean galdu egiten da gaitasun hori. Hortik aurrera ere beti gaude hizkuntzak ikasteko garaian, baina modu oso diferentean... Eskolan ikasitakoak ez dira ama hizkuntza bezain ondo hitz egiten. Kontua da, hemen, esaterako, ingurugiro elebidun batean, espontaneoki hizkuntza bat baino gehiago ikas daitezkeela.

■ Haur batek naturalki zenbat hizkuntza ikas ditza ke? Non da muga?

Mugaren bat egongo da, baina ez dakigu zein den. Herrialde batzuetan —Afrika-ko mendebaldean, esaterako—, oso normala da lau hizkuntza ikastea. Hizkuntza oso ezberdinak daude han, eta litekeena da aitonak bat hitz egitea, amonak beste bat, eta aita-amek, berriz, beste bi. Modu horretan, lau hizkuntza ezberdin ikasten dituzten etxeko haurrek... Akaso elebaker batek adina-ko hiztegi zabala ez dute izango hizkuntza horietan, baina hizkuntzalariok badakigu hori ez dela garrantzitsua; gramatika barruan izatea da garrantzitsua, hizkuntzaren estruktura, eta hori haurrek oharkabea ikasten dute.

GARI GARAIALDE

Elebitasunaren defentsa

«Bi hizkuntza batera ikasi arren pertsona batek hizkuntza bat erabiltzeari uzten badio, dudarik ez, galdu egingo du hizkuntza hori erabiltzeko gaitasun apur bat, baina ez du galduko haren ezagutza»

■ Hemen, esaterako, haur batek etxean gaztelaniaz ikasten badu eta eskolan euskara ikasten hasten

bada, elebitasun osoa lor dezake?

Ez da erraza horri erantzutea. Bi hizkuntza batera ikasi

arren pertsona batek hizkuntza bat erabiltzeari uzten badio, dudarik ez, galdu egingo hizkuntza hori erabiltzeko gaitasun apur bat, baina ez du galduko haren ezagutza. Izan ere, berriro erabiltzen hasiz gero berehala murgilduko da berriro hizkuntza horretan.

■ Gure artean sustrai oso ezberdineko bi hizkuntza ditugu, euskara eta gaztelania. Horrek badu eraginik?

Eragina izan dezake. Nik uste dut bi hizkuntza batera ikasten ari diren haurrentzat hori abantaila bat izan daitekeela. Izan ere, haurrak bi hizkuntza ezberdin ikasten ari dela ulertu behar du... Hori guretzat gauza jakina da baina haurarentzat ez. Eta hizkuntza horiek beren artean oso ezberdinak badira, litekeena da horretaz errazago jabetzea.

■ Haurrek hizkuntzak ikasteko duten berezko erraztasun hori etekina ateratzeko, zein urrats jarraitu behar dira hezkuntza plangintzan, eskolan?

Ni ez naiz hezkuntza kontuetan aditua, baina zera esan dezaket, hizkuntzak ikasten lehenbailehen hastea komeni dela. Alemanian, esaterako, normalean hamar urterekin hasten dira eskola-umeak atzerriko hizkuntzaren bat ikasten... Adin horretan galtzen dute haurrek hizkuntzak ikasteko berezko erraztasuna, eta, hain juxtu, orduan hasten da ikasketa prozesu berri hori, mementorik txarrean. Hala ere, orain tokirik gehienetan hasi dira haur hezkuntzatik atzerriko hizkuntzaren bat irakatsi nahi duten ekimenak.

■ Euskal Herria lurralde elebiduna izaki, esperientzia ugari bultzatu dira

bertan herritarrok bi hizkuntzen jabe izan gaitzen. Ezagutzen dituzu esperientzia horiek? Zer iruditzen zaizkizu?

Bai, badut horien berri eta bide txundigarria egin dela pentsatzen dut. Hor alderdi politiko eta zientifiko bat uztartu dira. Azken horri dagokion mezu bat plazaratzen saiatu naiz ni gaur hemen, elebitasuna naturala dela hain juxtu. Izan ere, ikerlari gehienek haur elebakerekin egiten dute lan, eta elebitasuna bitxia iruditzen zaie. Baina nik zera errepikatu dut behin eta berriz, elebitasuna guztiz normala dela. Munduko biztanlerik gehienak elebidunak dira sortzez; jatorriz elebaker garenak gutxiengo gara.

■ Elebitasuna naturala dela diozu behin eta berriz. Komunitate zientifikoa bat dator aho batez uste horren gainean?

Elebitasuna aztertzen ari garenon artean bateratasuna dago.

■ Elebitasunaren aldeko politikak kritikak ere entzun behar izaten dituzte, ordea...

Bai, Alemanian, esaterako, elebitasunaren aurkako kritikak ugari entzun dira, eta beste nazio askotan ere «Nazio bat hizkuntza bat» aldarria ozen plazaratu da. Frantzia ere, hainbat arrazoi tarteko, urte askotan frantsesa aurrerakoitasunaren hizkuntza izan da, eta hizkuntza gutxiuak hizkuntza tradizionalak izan dira...

■ Hainbat adituk esan dute egunotan, biltzar honek, sortzez elebidun izateak erraztu egiten duela beste hizkuntza batzuk ikastea. Uste berekoa zara zu?

Ez dut propio hori ikertu, baina badakit alor horretan ikerketa ugari egin direla, eta hori baieztatzen dute. Itxura denez, umetan hizkuntza bat baino gehiago ikasi dituztenek gerora hizkuntzak ikasteko erraztasun handiagoa dute... Ez dago oso argi hori zergatik gertatzen den; badaude teoria batzuk, eta halako malgutasun intelektual bat egotzen zaie pertsona horiei, baina oraindik ez dago argi zergatia.

Arantxa Iraola
DONOSTIA